

Večernik

Leto IV. (XI.), šte. 155

Maribor, petek 11. julija 1930

»JUTRA«

zhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Vella mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Turizem in ceste

Značilno je in zanimivo, kako se v vseh evropskih državah v novejšem času v zvezi s pospeševanjem turizma posveča posebna pozornost cestam. Tako sveča baš te dni čitali v češkoslovaških listih, da se pripravlja v ČSR velika rekonstrukcija državnih cest in da je izdelan program za popravilo krog 200.000 km teh cest, kar bo naravno zahtevalo milijarde. Na drugi strani se v Nemčiji bavilo s problemom finansiranja izgradnje cestnega omrežja, v katero svrhu nameravajo pri nekem ameriškem konzorciju najeti veliko posojilo in nato takoj pričeti z izvajanjem gradbenega programa. Cestno omrežje v Nemčiji meri nad 220.000 km. Krog 100.000 km teh cest je nujno potrebnih restavriranja, torej krog polovica. Stroške popravil in pa stroške za nujno potrebne nove cestne zgradbe so preračunali na krog 6 milijard nemških mark. Dočim bi se dve in pol milijarde krilo iz tekočih sredstev, bodo 3 in pol milijarde najeli kot investicijsko posojilo. Ko bodo vsa ta dela izvršena, bo imela Nemčija v ceste investiranih 21 milijard mark (krog 280 milijard dinarjev). Studijska komisija pa je izračunala, da bo z restavracijo vseh cest nemško gospodarstvo na pneumatikah, pogonskih sredstvih itd. prihranilo že tekem prvih 10 let 2 in pol milijardi mark. S tega vidika bo torej rentabilnost investicijskega posojila zelo produktivna, da ne govorimo o ogromnih koristih, ki jih bo imel od dobrih cest nemški turizem.

Tudi naša vlada je pričela tem vprašanju posvečati svojo posebno pozornost. To kaže predvsem načrt, da se izvrši asfaltiranje glavne cestne žile v državi, ceste Beograd - Zagreb. Tudi je odsek za turizem v ministrstvu trgovine in industrije baš nedavno vse banske uprave v državi opozoril na potrebo pospeševanja turizma zlasti tudi z dobrimi cestami. Že na ministrski konferenci dne 1. maja so bile v tem pogledu določene smernice. V smislu teh načelnih smernic mora vsaka banovina izdelati program, po katerem bo v gotovem času rekonstruirala odnosno nanovo zgradila ceste. Banske uprave, ki morajo v tem cilju ustvariti fonde, iz katerih se bodo krle amuitete specialnih posojil za moderno ureditev avtomobilskih cest. (Dravska banovina si je takšen fond deloma že ustvarila!) Ker je tudi država pristopila ureditvi državnih cest, bomo v doglednem času imeli mrežo, ki bo lahko zadoščala vsem avtomobilsko-turističnim potrebam. Ministrstvo je tudi vsem banovinskim upravam poslalo sezname cest, ki so s turističnega vidika potrebne rekonstrukcije ali pa se morajo nanovo zgraditi. Banske uprave imajo nalogo, da te sezname izpopolnijo in tudi označijo, katere ceste naj pridejo v prvo gradbeno periodo. Vse te banovinske programe bo ministrstvo spravilo v medsebojni sklad in tudi v sklad s svojim cestnogradbenim programom. Banske uprave pa imajo nalogo, da v cilju izgradnje in rekonstrukcije cest v proračunu 1931-32 zagotovijo

Diplomatski dvoboj med Francijo in Italijo

ITALIJA NA ČELU DRŽAV, KI ZAHT EVAJO REVIZIJO MIROVNIH POGODB. — SNUBLJENJE NEMČIJE.

PARIZ, 11. julija. Doslej je prejelo zunanje ministristvo že skoro večino odgovorov evropskih držav na Briandovo spomenico glede osnovanja evropske unije. Vse države se izrekajo sicer za sodelovanje, vendar pa se dele po pogojih, ki jih stavljajo, v dve veliki skupini.

V prvo skupino spadajo odgovori onih držav, ki zahtevajo, da naj bi služila osnovana evropska unija predvsem osiguranju svetovnega miru in ohranitvi stanja, nastalega po sklenitvi mirovni pogodbe.

V drugi skupini so države, ki zahtevajo kot predpogoj za sodelovanje pri ustanavljanju evropske unije temeljito revizijo mirovni pogodbe. Na čelu teh revizionističnih držav stoji Italija, ki je v svojem odgovoru obljubila pomoč, vendar obenem odločno podčrtava zahtevo po reviziji mirovne pogodbe, ker smatra, da je bila znatno prikrajšana. Odgovor italijanske vlade je še podkrepil s svojo izjavo generalni tajnik fašistske stranke, Turati, ki je izjavil, da Italija nikdar ne bo služila nikomur za

vzdrževanje kake hegemonije. Mislil je pri tem seveda na Francijo, proti kateri je naperjeno vse delovanje rimske diplomacije. Italija računa pri tem svojem stališču zlasti na podporo Nemčije, ki jo sploh skuša čimbolj pridobiti za podporanje revizionističnih stremeljenj.

Seveda pa tudi Francija ne počiva in je njena diplomacija silno agilna. Zadnje čase se opaža, da skuša Francija ugoditi vsem zahtevam Nemčije in skleniti z njo prijateljsko pogodbo. Tudi francoski tisk je zelo naklonjen politiki sporazuma z Nemčijo ter naglašja zlasti plemenito gesto Francije, ki je predčasno izpraznila Porenje.

PRAGA, 11. julija. V smislu dogovora Male antante bo Češkoslovaška začetkom prihodnjega tedna odgovorila na Briandovo spomenico. V odgovoru bo pozdravila Briandov načrt in obljubila sodelovanje, obenem pa bo tudi sporečila pomisleke, ki so bili izraženi na zadnji seji zunanjih ministrov držav Male antante.

Rov smrti v Neurode

RUDNIŠKA KATASTROFA V NEURODE V PRUSKI ŠLEZIJI JE ZAHTEVALA 162 SMRTNIH ŽRTEV IN 49 TEŽKO RANJENIH.

VRATISLAVA, 11. julija. Kakor se je bilo bati, je zahtevala rudniška katastrofa v revirju Neurode mnogo več žrtev, kakor se je prvotno domnevalo. Do snoči ob 10. so spravili iz zasutega rova 92 mrtvih in 49 težko ranjenih, od katerih se v bolnici 30 bori s smrtjo, ker so zastrupljeni s plinom. V glavnem rovu pa je še vedno zasutih 70 rudarjev, do katerih nihakor ni mogoče prodreti. Iz rovov uhajajo namreč še vedno take množine strupenih plinov, da je reševalno delo nemogoče. Izbruh plinov je tako silen, da trga reševalnemu moštvu maske z obraza, tako, da se je smrtno ponesrečilo dosedaj že 6 članov rešilne ekspedicije. Snoči so bila reševalna dela zopet ustavljena, ker so se igrave za odvajanje plinov in dovajanje svežega zraka izkazale kot preslabe. Da bi bilo mogoče še zasute delavce rešiti, na to ni več misliti. S tem strašnim dejstvom so se pomirili tudi že svojci pogrešanih rudarjev. Po dosedanem stanju je zahtevala katastrofa skupno 162 smrtnih žrtev in 49 težko ranjenih, od katerih pa bo po mnenju zdravnikov še 30 podleglo poškodbam.

Med rudarji vladata groza in obup. Pred bolnico, kjer leže ranjenci in mrtlički, se odigravajo pretresljivi prizori. Ker nudi ranjenci in trupla naravnost strašen pogled, puščajo k njim le najožje sosodnike. Pogreb žrtev se bo vršil danes popoldne in se ga bodo udeležile deputa-

potrebna finančna sredstva. Ministrstvo priporoča banskim upravam, naj povodom sestavljanja proračunov konzultirajo tudi javne in privatne ustanove, ki so interesirane na pospeševanju turizma.

Razveseljivo je, da je državna uprava začela s sistematsko izgradnjo baze, na koji se bo moglo brez ovir delati na

cije vseh rudniških revirjev v Šleziji.

V rovu, kjer je prišlo do katastrofe, so bile v zadnjem času eksplozije sploh pogoste in so ga zato rudarji imenovali »rov smrti«. Kljub temu pa so hodili na delo, ker so se bali redukcije in so tako za malo plačo tvegali svoje življenje.

Uprašanje dvolastniških posestev na bolgarsko-jugoslovanski meji

BEOGRAD, 11. julija. V Vrnjački Banji se je sestala mešana jugoslovenska - bolgarska komisija, ki se bavi z vprašanji dvolastniških posestev na jugoslovensko-bolgarski meji. Komisija bo poslovala tri tedne. Člana naše komisije sta general Bogoljub Ilič in načelnik ministrstva za notranje zadeve Simonović.

Nenavadna železna nesreča

DUNAJSKO NOVOMESTO, 11. julija. Na postaji Kottlingbrunn se je pripetila strašna nesreča, katere žrtev je postala komaj 17letna gostilničarjeva hčerka Ana Schneller. Deklica je bila na peronu in je pozdravljala potnike mimovozečega ekspresnega vlaka. V tem hipu je privozil iz Dunajskega Novogamesta vlak. Zračni pri-

pospeševanju našega turizma. Razveseljivo je zlasti, da se predpostavlja koordiniranje splošnega cestnega programa za celo državo, da torej pride v cestne gradnje gotov sistem, ne da bi se jemalo lokalnim činiteljem možnost, da sami rešujejo svoje lokalne turistične probleme.

tisk, ki se je pri tem razvil, je vrgel deklico pod kolesa, ki so jo strašno razmesarila. Potnikov, ki so bili priča strašnega dogodka, se je polastilo silno razburjenje.

Smrt Puccinijeve vdove

MILAN, 11. julija. Tu je umrla 70-letna vdova italijanskega komponista Puccinija, Elvira Puccini. Napadla jo je nenadna srčna slabost, kateri je že čez nekaj ur podlegla.

Vinogradnikom dravske banovine

sporočamo, da je z današnjim dnem do nadaljnega prevzel uredništvo in upravo mesečnika »Naše gorice«, ki je glasilo Vinarskega društva za dravsko banovino v Mariboru in vestnik vinarske in sadjarske šole v Mariboru, znani vinarski strokovnjak, gospod vinarski direktor v pok. Anton Puklavec v Mariboru. Vinogradnike širom banovine vabi društvo, da pristopijo vsi kot člani. Članarina znaša letno je 30 Din.

Pri tej priliki omenjamo, da po nekaterih vinorodnih krajih dravske banovine nastopata letos, ko vlada suša z neznatnimi padavinami, naravnost katastrofalno oidi in peronospora na grozdju. Marsikateri vinograd, bogato obložen z grozdjem, ne bo dal letos nobenega dohodka, ker je grozdje po navedenih boleznih napadeno in deloma že uničeno. Obe navedeni bolezni se pri tako ugodnih vremenskih razmerah širita dalje. Nobena sorta žlahtne vinske trte ni izvzeta. Zato nujno pozivamo vse vinogradnike, da proti oidi in peronospori na grozdju pa takoj izdatno škrope grozdje z 2% galicno apneno zmesjo. Vsi, ki še tega dela niso temeljito opravili, riskirajo letošnji vinski pridelek.

Znani so nam slučajji, da so vinogradniki do sedaj že po 5 krat škropili z 1.5% galico in grozdje še posebej, pa navzlic temu peronospora na grozdju hudo nastopa. To nam je dalo povod, da smo zaprosili kr. ministristvo poljoprivrede odnosno kr. bansko upravo, da delegira v naše vinorodne kraje specialista za rastlinske bolezni, ki naj iz temelja prouči na licu mesta navedeni pojav grozdne bolezni in ugotovi najprilnejši in najuspešnejši način pokončevanja bolezni, ki je v tej formi morda še dovoli ne poznamo.

Senzacionalna tatvina v Karlovih Varih

V nekem hotelu v Karlovih Varih je bil te dni izvršen drzen vlom. Vlomilec je prišel skozi okno v stanovanje Američanke Core Hyman in je ukradel veliko biserno ogrlico z 91 velikimi biseri v vrednosti 100.000 dolarjev, dalje prstan iz platina z ogromnim dijamantom ter druge dragocenosti v skupni vrednosti 3.3 milijona Kč. Vlomilec je skušal priti tudi še v sobo grofa Sellerna, vendar ga je ta opazil in dvignil alarm, nakar je vlomilec pobegnil.

Največji dijaški dom v Evropi

so posvetili dne 1. tm. v Varšavi. Stroški te ogromne zgradbe so znašali krog 70 milijonov dinarjev. Zgradba sestoji iz treh objektov s 1033 stanovanjskimi sobami, predavalnico, telovadnico, knjižnico, ambulatorijem, kopalnico z bazenom 20 krat 6 metrov, teraso za solne kopeli (1000 m²), uradnimi in gospodarskimi prostori itd. V akademski koloniji stanejo sedaj 1650 oseb.

Zločincu po rojstvu

ZNAKI TELESNE IN DUŠEVNE PROPALOSTI. — ALI SO ZLOČINCI RES BREZČUTNI.

Služaj düsseldorfskega vampirja Petra Kürtena, ki je bil dolge mesece strah in trepet mesta Düsseldorfa, kjer je umoril celo vrsto nedolžnih deklet, je naravno vzbudil veliko zanimanje za kriminalno-psihološko proučevanje take vrste zločinov. Znano je, da je Lombroso energično in z vso svojo avtoriteto zagovarjal stališče, da ni drugih zločincev kakor samo takih, ki so zločinci že po rojstvu. Po tem naziranju bi bilo torej nepravilno, zločince zapirati v kaznilnice ali jih obešati, ker oni niso krivi in odgovorni za dela, ki so jih izvršili. Zločinci spadajo v blaznice, ker so njihovi zločini samo varijante blaznosti.

Ako je to stališče pravilno, potem se samoobsebi pojavlja vprašanje, po kakih posebnih obeležjih se zločinec razlikuje od normalnega človeka. Ali je on telesno drugačen od ostalih ljudi?

Na to vprašanje imamo nekoliko odgovorov. Nekateri so mišljenja, da se zločinski karakter spozna po sestavi lobanje, posebno po nizkem in upadlem čelu; dalje po obsegu lobanje in še po nekaterih sličnih znakih. Osnovatelj nauka o proučevanju konstrukcije lobanje, znani dunajski zdravnik Josip Fall, je navedel v obrambo svoje teze celo vrsto primerov iz zgodovine težke kriminalistike in se mu je s precejšnjim uspehom posrečilo, da je prodrlo njegovo naziranje v znanstveno javnost.

Drugi zopet so mnenja, da oblika in konstrukcija lobanje zločinca nikakor ni merodajni za njegova dela. Pač pa prihaja v tem pogledu v poštev neka specialna žleza, takozvana glandula thyroidea. Ta žleza dokazuje, kakor so ugotovili francoski in ameriški raziskovalci, da se pojavljajo gotove bolesterne izjembe pri zločincih. Baje so našli za to tezo potrdilo že pri 80—100 slučajih izvršitve smrtnih kazni nad zločinci. Toda ta teza nikakor ni splošno

priznana. Zopet drugi raziskovalci mislijo, da gre za neko drugo žlezo, ki predstavlja pri človeku njegov atavistični ostanek iz prvotnih časov in katera kaže pri težkih zločincih gotove izjembe. Drugi zopet postavljajo težišče na duševne lastnosti in znake zločincev. Tako na primer zatrjujejo, da je opaziti pri zločincih popolno topost in brezčutnost napram človeškim nagnenjem.

In vendar je tudi v duši najbolj krutih zločincev nekaj, kar mi nikakor ne moremo razumeti in doumeti. Spomnimo se samo na Angleža Deana, ki je na strašno ostuden način umoril 6 mladenk in v dveh primerih zažgal tudi hiše svojih nedolžnih žrtev. Predno je namreč zažgal hišo, je ta morilec vedno poskrbel, da je odstranil iz hiše mačke, pse in ptiče. Nekoč je celo osebo udrl v zažgano hišo, da reši kanarčka, na čegar kletko je poprej pozabil. Torej, o tem človeku se gotovo ne more trditi, da je bil popolnoma brezčuten.

Podoben slučaj smo imeli z nekim zločincem v Parizu, sicer cirkuškim artistom po poklicu. Ta je umoril svojo mater in še neko staro žensko. Naslednjega dne je zbolela njegova opica in je bila za njeno rešitev potrebna transfuzija krvi. Surovi mladenič, ki je z največjo hladnokrvnostjo umoril svojo mater in ono starko, je žrtvoval takoj liter svoje krvi, samo da reši svojo ljubljeno opico.

Navedemo lahko tudi primer znanega francoskega morilca žen, Landrua, ki je svoje žrtve zaklal, potem pa jih sežgal v peči. Zanimivo je namreč, da je ta zverina v človeški podobi obenem z največjo pozornostjo čuval razne predmete svojih žrtev, čeprav bi ga ravno ti predmeti lahko vsak trenutek izdali.

Vse to dokazuje, da nikakor nimajo prav oni, ki bazirajo svojo teorijo o zločincih od rojstva izključno na popolno brezčutnost in topost zločincev.

razu lica. In ko je Buster zopet stopil pred režiserja, ni v pogovoru z njim niti najmanjši gib motil popolne brezizraznosti njegovega lica. »Kaj je z Vami?« je začudeno vprašal režiser, ki je bil vajen pri Busterju v pogovoru veselega smeja in žive mimike. »O, nič posebnega — je odvrnil Buster Keaton — jaz samo treniram za svoj novi zvočni film!« »Potem lahko takoj začnemo s snemanjem«, je odvrnil režiser. Tako je Buster postal junak, ki se mu vse smeje, tudi v zvočnem filmu. Njegov prvi dialog-film bo »Busterjeva karjiera«.

Slon pred Roentgenovim aparatom

Roentgenov zavod v Colombu je imel nedavno nenavaden poset. Nekdo je namreč pripeljal na verigi svojega slona in prosil, naj ga temeljito preiščejo, češ, da kaže vse znake izmučenja in tudi ne je več tako kot poprej. Vsi živinozdravniški poizkusi so se že izjalovili, vsled česar prosil, da naj slona rentgenizirajo. Toda to nikakor ni bilo tako enostavno, kakor si je predstavljal prošnik. Končno pa se je stvar vendarle posrečila in se je kmalu pokazalo, kaj je vzrok slonove bolečini. Za njegovim levim ušesom je namreč tičala krogla iz puške in povzročila že gnojno vnetje. Takoj je bila izvršena operacija in slon je bil že nekaj dni nato zopet najboljšo volje.

Most čez Donavo pri Brzi Palanki.

Mešana jugoslovensko-rumunska komisija, ki je vršila snemanje terena in skico trase za most čez Donavo pri Brzi Palanki, je končala svoje delo in predložila svojim vladam poročila. Z gradbeni deli se bo pričelo, čim boste vladi poročila proučili.

Katedrala na gori Zion.

Latinski patrijarhat je kupil na gori Zion zemljišče, ki meji na Davidovo mošejo, za 100.000 funtov. Patrijarhat namerava na tem mestu zgraditi katedralo.

Humor inozemstva

Star, dobrodušen gospod se je ustavil na cestnem križišču pred nekim beračem. Razvil se je sledeči razgovor:

»Vi, siromak, pa res strašno kašljate!«
»Res je, gospod, strašno me duši ta neznosni kašelj!«

»Pojdite z menoj,« je rekel nato dobrodušni gospod sočutno beraču, »jaz vas bom rešil kašlja!«

Ves prestrašen je nato zavpil berač: »Za božjo voljo, kaj pa Vam pride na misel, od kašlja vendar živim.«

Šef velike trgovske hiše je nadziral neko svoje skladišče. Nenadoma je švignila mimo čisto majhna živa živalica, narkar je zopet izginila za skladovnicami blaga.

»To je vendar miš!« je zavpil šef. »Koliko te nesnage pa imate tu?«

Skladiščnik ponižno: »Oprostite, gospod šef, to mi ni znano. Še nismo napravili inventure!«

Janezek je zelo razposajen dečko. Včeraj je zlomil šolsko ravnilo.

Učitelj jezno: »Ali veš, kaj zaslužiš za to?«

Janezek predrzno: »Jaz nisem zato v šoli, da bi kaj zaslužil, gospod učitelj, temveč zato, da se kaj naučim!«

Rockefellerjev gigantski gledališki načrt

Že lani je mladi Rockefeller predlagal, naj bi se v Newyorcu zgradila velika nova opera. Načrt je takrat padel v vodo. Sedaj se čuje o novem predlogu Rockefellerja, da bi se zgradil med 5. in 6. avenijo nov ogromni gledališki center, 60 nadstropno poslopje z uradi, filmskim in radio-podjetjem, 4 gledališči, koncertno dvorano, varijetajem za 7000 oseb, kinom za zvočne filme za 5000 oseb itd. Rockefeller sam je pripravljen financirati podjetje. Stroški so predvideni na 250 milijonov dolarjev.

Čudodelna podoba Madone na Tinosu

Otok Tinos v Egejskem morju je Lurd Grkov. Tam imajo podobo matere božje, ki je pred več ko 20 leti kralju Konstantinu, ki je bil na smrt bolan, rešila življenje. Podoba je zaprta v starem samostanu. Stotisoči Grkov romajo vsako leto tja. Na otoku, ki komaj redi 12.000 ljudi, se je razvil pravcati tujski promet. Višek ceremonij je procesija s podobo Madone. Na poti, po kateri gre procesija, leže možje in žene, otroci in starci, bolniki, berači in drugi, in procesija s popi na čelu gre preko njih, ki iščejo zdravja.

Na svoj stoti rojstni dan umrla

je nedavno vdova Frances Cutter v Langrove na Angleškem. Od angleškega kraljevskega para je dobila brzojavko, v kateri se je izražalo prepričanje, da bo v krogu svojih mnogih prijateljev preživela srečen dan. Ko je prečitala to brzojavko, je dejala sorodnikom, da sedaj rada umre. In res je v sreči in zadovoljstvu preživela svoj stoti rojstni dan. Ko je dan potekal, je dejala hčerki, da čuti, kako se ji bliža smrt. Molila je za zdravje in srečo kralja in kraljice, poslovala se od svojcev, legla v posteljo in — čez nekaj minut umrla.

Filmska zvezda in posrečeni zvočni film

V Parizu imajo novo filmsko afero. Filmska zvezda Tonia Nadarova je igrala v novem zvočnem filmu »Krasna cesta«. Ko so te dni film prvič predvajali, je ona takoj dvignila protest in izven nje še na stotine njenih znancev in prijateljev. Ona celo toži filmsko družbo za odškodnino milijon frankov, češ da je v filmu predebela in da je njen glas hrapav. Ko je prvič gledala film, ga je imenovala sramoto in zločin. Tudi v svoji tožbi trdi, da je s slabo izdelanim filmom ogrožena njena umetniška karjiera.

Sport

Mednarodne plavalne tekme v Ljubljani.

Včeraj se je vršila v Ljubljani mednarodna plavalna tekma ob sodelovanju FTC (Budimpešta) in najboljših domačih plavalcev. Doseženi so bili naslednji rezultati:

Štafeta prosto 3x50 m: 1. FTC v času 1:31; 2. Ilirija v času 1:35.6.

50 m prosto, dame: 1. Brodač (Ilirija) 40 sek.; 2. Jenko (Ilirija) 40.8.

100 m prsno, gospodje: 1. Foray (FTC) 1:25.6; 2. Bradač (Ilirija) 1:32.4; 3. Volkar 1:34.5.

100 m prosto, gospodje: 1. Zentay (FTC) 1:06.8; 2. Turnšek (Ilirija) 1:13.6. 3. Lovrenčič (Ilirija) 1:14.3.

100 m hrbtno, dame: 1. Dolenc (Ilirija) 1:42.6! (Novi državni juniorski rekord, prejšnji M. Trev (Prim.) v času 1:44.8). 2. Bradačeva 1:58.

100 m hrbtno, gospodje: 1. Wilfan (Primorje) 1:20! (Nov državni seniorski rekord, prejšnji Mirkovič (Split) 1:20.1). 2. Haáz (FTC) 1:24; 3. Žirovnik (Ilirija) 1:28.

Waserpolo tekma med FTC in Ilirijo je končala z visoko zmago 12:1 (7:0) Madžarov.

Male sportne vesti.

V nedeljo se pričnejo tekme za svetovno nogometno prvenstvo v Montevideu. Moštva so razdeljena o štiri skupine in sicer: I. skupina: Jugoslavija, Brazilija, Bolivija; II. skupina: Argentinijska, Francija, Čile; III. skupina: Urugvaj, Rumunija, Peru; IV. skupina: Zedinjene države, Paragvaj, Bolivija. Zmagovalci poedinih skupin igrajo medsebojno, zmagovalec dobi naslov svetovnega prvaka. Tekmovanje bo trajalo tri tedne.

Ing. nog. savez je na svoji včerajšnji seji obravnaval Haškove prošnje glede preložitve tekme z osiješko Slavijo. INS je z ozirom na to, da bi se isto lahko pripetilo vsakemu klubu, prošnjo odklonil.

Nogometne tekme za pokal INS se pričnejo dne 20. julija. Za savezni pokal bodo igrali v področju LNP ISSK Maribor. ASK Primorje in ŽKS Hermes.

Prolom oblakov ustavlil ves promet

V Newyorcu je 3. tm. silen prolom oblakov z burno nevihto za več ur ustavlil ves cestni in železniški promet. Deževne mase so prisilile tisoče avtomobilov, da so obstali na cestah in mostih, tako da so se vozovi na milje daleč nakopičili. Ves železniški promet proti severu je moral celo uro počivati in na glavni postaji je bila gneča potnikov naravnost smrtonovarna. Tudi v postajah podzemne železnice, ki radi povodnji ni mogla obratovati, ni bilo boljše.

Človek, ki je plačal 6 milijonov preveč davkov.

Znanega filmskega igralca Douglasa Fairbanksa je davčna uprava v Washingtonu nedavno obvestila, da je v letih 1924 do vključno 1926 plačal 110.000 dolarjev (nekaj nad 6 milijonov dinarjev) več davkov, nego je bilo potrebno, in da mu bo ta vsota vrnena. Koliko jih je med nami, ki bi bili radi v koži filmskega zvezdnika!

Smrtonosna zmota.

Soproga inženirja Julija Kalnokya v Budimpešti je hotela vzeti pilulo za pomirjenje živcev, pa je pomotoma vzela pilulo sublimata. Dobila je takoj strašno krče. Prepeljali so jo v bolnico, kjer pa je v torek podlegla. Pokojnica je bila hči ameriškega bankirja ~~Aransasa~~, stara šele 23 let in poročena komaj 2 meseca. Za doto je dobila 2 in pol milijona dolarjev in mesečno apanažo.

Meddržavna gospodarska konferenca se bo glasom poročila Orient-Radlo vršila koncem julija v Sinaji na Rumunskem in sicer med zastopniki Rumunije, Madžarske in Jugoslavije, dočim bo Českoslovaška poslala svoje opazovalce. Posamezne države bodo predvidoma zastopali dotični poljedelski ministri. Namerni konferenca je ustanovitev komercialne organizacije za izvoz poljedelskih pridelkov.

Sodnik — morilec

Pred kratkim se je vršila v Dallasu v državi Teksas senzacionalna razprava. Neki sodašk je bil namreč obtožen radi umora. Razprava je temeljila na ljubavni tragediji, ki je bila tem strašnejša, ker je bilo umorjeno dekle popolnoma nedolžno in sodniku tudi ni dalo nobenega povoda za njegov zločin. Bivši apelacijski sodnik Brady, človek 60 let, se je zabil v mlado in lepo tajnico Hixmis, ki ga je tudi uslišala. Kljub temu pa so svoji izvoljenki ni zaupal in jo je zasledoval na vsakem koraku. Bil je strašno ljubosumen in je ponovno izzval silno neprijetne incidente. Lepega dne je zapazil sodnik, da je dekleta na njegovem povratku proti domu spremljal neki mladenič. Njegova ljubosumnost sedaj ni imela več nobene meje. Ves besen je sodnik zagrabil nož in ga prestrašenemu dekletu ponovno zasadel naravnost v srce. Šele pozneje je zvedel, da ga nesrečno dekle ni nikdar varalo. Bil je obsojen na 3 leta težke ječe.

Buster Keaton in zvočni film

Znani »človek z nepremičnim licem« ali »človek, ki se nikdar ne smeje«, ki pa s svojo igro izziva salve smeja. Buster Keaton, je stal — čim se je pojavila manija za zvočni film — pred velikim problemom. Že kot komik v gledališču je vedel, da se ljudje mnogo bolj smejejo komiku, ki v vseh smešnih situacijah ohrani brezičrazno lice. Tako je ustvaril poseben tip komika, s katerim je kasneje prodril tudi v film. Pa je prišel zvočni film. Tudi Buster Keaton je hotel v njem nastopiti. Toda že pri prvih nastopih je videl, kako velika je razlika med pantomimo v nemem filmu in v dialogu, v katerem je mnogo težje ohraniti »mrzlo lice«. Buster je cele ure stal pred ogledalom in študiral, govorič dolge monologe, žena mu je morala pri tem pomagati. Kot najstrožji sodnik je pazil na vsak svoj najmanjši gib, na vsak trenosec in na vsako žrto v licu, da bi zaženi vsako najmanjšo spremembo v iz-

K. M. Čapek - Chodš

Jindri

Roman — Iz češčine prevel dr. Fran Bradač.

9

Čeprav je bil atlet, njegov tast pa hrošč, gotovo bi bil tepen, kajti Mr. Pimpott je imel tudi primerno moč hrošča, ki je ogromno prekašala njegove telesne razsežnosti in v boksanju se je lahko meril z vsakim profesionalom. In ko bi bil k vsemu še od svojega tasta tepen, ni najmanjšega dvoma, da bi bil našel tudi tisti čezmerni pogum, ki mu je pol ure po tem dogodku nedostajal, ko naj bi bil stisnil browning, oprt na sence.

Toda pokazalo se je, da je bil tudi tako nemogoč. Ko je Mr. Pimpotte zopet odprl usta, je rekel še: »Strahopetneži! in je omedlel.

Tudi njegov naprsnik je bil oškropljen s krvjo, in ker je bilo treba poklicati zdravnika, se ni dalo zatajiti, kar se je zgodilo, tudi ko bi se bil kdo za to zavzel.

Toda prigodek se je dal poteptati, če je bilo na tem samemu lieutenantgouvernerju bengalskem. In temu je bilo na tem, saj spada Bim Djasvant k domorodnim častnikom, ki so bili pri podkralju najbolj priljubljeni. Skandal, ki se je tikal njega in »godšlam« tudi angleške dame, naj si je bila hči bivšega žokija, ni smel zato s svojim hrupom prekoračiti pomenljivosti čajevnih čenčarij ob petih popoldne in zaradi tega seveda ni smel postati predmet sodne preiskave.

Jindřicha-Imdaha je sicer zaslišal policijski preiskovalni sodnik, toda na jako visok migljaj so odstopili zadevo rektorju Jindřichovega kolegija.

Poklican je bil k njemu še isti večer. »Dragi moj«, je začela nanj najslavnejša sanskritska avtoriteta tiste dobe, »vi veste, da neizmerno čislam vaše zasluge, ki ste si jih pridobili za kritiko praktičnih dialektov, in zlasti vašo zadnjo monografijo o sindhi v smislu primerjajočega jezikoslovja...«

In dr. Drellog je nastopil izprehod po celi dolžini svoje zasebne knjižnice, v kateri je sprejel Jindřicha — in povsivši glavo, je nekaj časa molčal in v globoki zamišljenosti, kakor je imel navadno — je nemo nadaljeval svojo promenado.

Iztrgati ga iz te ambulantne nirvane, ni bilo svetovati. Naglo je obstal pred Jindřichom in vprašal v najbolj melanholičnem tonu:

»Dragi Imdrah, vi poznate krasni pregovor: Nihče ne hodi v Indijo zavoljo izpremembe zraka, kajne da? Toda pardon, saj vi niste Anglež. Seveda, seveda, saj vi niste niti britski državljani.« je dodal, stopil bistro k mizi in se zagledal v razložene papirje.

Vrnil se je k Jindrachu in nadaljeval: »To bi res napravilo stvar zelo enostavno, ko bi se vi branili, moj ubogi Imdrah, prostovoljno poslušati moj nasvet, ki ga boste takoj čuli. Da boste prav razumeli, ni to moj nasvet, moj lasten nasvet, nasvet, izvirajoč od mene, nisem ga sklenil jaz, jaz sem bil samo poverjen, da vam povem ta nasvet; posebno pa ne izvira od mene

pristavek, ki zveni nekam grozeče, da bi vas vaša britska nepripadnost v nasprotnem primeru prisilila... Kajti jaz vas izgubim nerad...

»In ta nasvet se glasi, spectabilis?«
»Moj dragi, učenjak naj se nikoli ne ženi, in zlasti naj si ne jemlje nikoli krasne žene.«
»To je vsekakor malo zakasnel nasvet...« je pripomnil Jindřich, nekoliko podražen.

Dr. Drellog je zardel pod svojimi gostimi belimi kodri in rekel:
»Dal bi ga vam bil, ko bi bili prišli pravočasno ponj, vendar pa morete priti še kdaj v situacijo, v kateri vam bo lahko koristil, postane lahko vdova, lahko se daste ločiti. Malo čaja bi ne sprejeli?«

Toda niti čakal ni na odgovor na to impertinenco in je rekel z velikim poudarkom:
»Moj nasvet up to date se glasi takole: Zamenjajte indijsko ozračje z izvenindijskim in sicer čimprej, kolikor morete hitro. Tale nasvet bi vam bil moral sporočiti prezident Asiatic Society ob Bengal, toda ta je odklonil, češ da niste več zaposlen pri tej družbi. Razumete, da niste več... In v kolikor se nas tiče, imam tukajle za vas celoletno plačo, kar je, kakor znano, pogoj za odpoved, ako bi prišla le-ta od naše strani. Prosim!«

»Zapustim Calcutto précej in ne vrnem se več, ampak odtod se odpeljem naravnost v Dardžiling, v katerega okolici moram uravnati neko zasebno zadevo!
»Prav mnogo je od tega odvisno, da prostovoljno opustite to namero, razumete pros'ovoljno, kajti da namere prav gotovo ne boste izvršili, za to vam jamčim.«

Jindřich je prav dobro razumel to svarilo in vedel, da ga bodo na kolodvoru aretirali, brž ko si kupi vozni listek do Dardžilinga, v katerega okolici je imel Bim Djasvant krasen bungalow.

»In potem ste redno rokoborbo, ki vam jo je ponudil, preprečili s tem, da ste vrgli svojemu nasprotniku mizo na glavo,« je rekel rektor in zaničljivo zaobložene ustnice so pričale, da kaj podobnega ne more biti vse eno niti največjemu budistu med Angleži.
»Z njegovo visokostjo bi se vam to najbrže ne posrečilo,« je nadaljeval rektor, »saj veste, da je polkovnik Bim Djasvant native higness?« (Domorodna visokost.)

Te besede so poklicale Jindřichu kolosalno postavo domorodnega polkovnika v spomin, ki je bil pravzor bengalskega krasotnjaka, čigar sablja je v resnici daljša nego Mr. Pimpotte, kakor so nekoč pri neki stavi v šali ugotovili.

»Ali veste, da ima diamant, ki ga nosi na paradnem turbanu, večjo vrednost nego celo zemljišče, ki ga je njegov praded odstopil britski vladi?« je vprašal rektor iz globočine svoje zamišljenosti, a takoj je nadaljeval uradno:

»No torej, kako ste se odločili, dragi gospod?«
»Kaj pa moja znanstvena dela?«
Rektorja je pogrelo. Rekel je, da ga neizmerno veseli, da se je dragi Imdrah spomnil na ljubico duha, zvestejšo nego vse žene sveta. Seveda delo, ki ga ima baje Mr. Pavák ravno na pisalni mizi — prevod »Kamasutre«, staroindijske artis amandi, ni tako, da bi

mu dalo pozabiti na pozemeljsko ljubezen, ampak to se končno najde. Kajpada je to delo drugače klasičen biser po filološki strani.

»Toda počakajmo,« se je prurušil rektor, »pred tednom sem čital v našem časopisu vaš oglas, v katerem iščete prvotno, staro, najpopolnejšo izdajo Kamasutre, ki je popolnoma razprodana. Pravi indolog je ne dá iz rok, če jo ima, za nobeno ceno. Ampak jaz...«, in rektor je pograbil hitro kakor akrobat, ki vrši isto vajo vsak večer, knjižniško lestvico na kolescih, jo porinil k določenemu mestu regalov prostorne knjižnice, zlezal bliskovito kvišku in z enim samim prijemom ujel iz nepregledne vrste knjig dosti obširen foliant:

— toda jaz imam dva iztisa in razdelim z vami svoj zaklad, ne da bi ga izgubil, kajti njegova polovica pomeni cel zaklad. Sprejmite od mene knjigo v dar in v znak, kako sem vas osebno čislal in kako nerad vas izgubljam.«

Jindřich Pavák je za trenutek pozabil na svoje gorje, kajti zanj je knjiga res pomenila zaklad, in sicer znatni, takole mu ponujeni dar pri prosluli podlosti dr. Drelloga ga je poučil, kako neizmerno mnogo je onim krogom, za katere rektor govori, do tega, da bi se afera končala tako, kakor si oni želijo.

Iz tega je spoznal, da ostane vsak njegov poskus proti tej guvernerjevi želji brezuspešen in redka knjiga, ki mu jo je podaril rektor obenem z ovojko, ki je obsegala njegovo letno plačo, je ostala v njegovi roki.

»Želim vam srečno pot, sir,« je rekel dr. Drellog kar najbolj suhoparno in mu obrnil hrbet.

Doma je čakal Jindřicha uradni sluga učene azijskobengalske družbe z brezplačnim voznim listkom za pomorsko vožnjo tja do Trsta; glasil se je na njegovo ime, »v študijske svrhe«, in zopet z letno plačo. Bilo je jasno, da je tukaj deloval uradni aparat hitro in natančno.

Jindřich je uredil svojo prtljago, pri čemer mu je kar najurjeje pomagal angleški sluga in šepetal, da je staremu gospodu, čeprav ne ravno najhujše, vendar precej slabo, toda zdravnik je dognal le lahko poškodbo, kar je odgovarjalo resnici, kajti plošča je bila mramor, naslikan le na lesu, čeprav na hrastovem.

Ampak on, hipoma zaupni sluga, mu vendarle svetuje, če se hoče odpeljati, naj to stori čimprej, da pa naj vsekakor prebije noč v hotelu.

Jindřich je ubogal in stiskal zobe, kajti kar se je z njim godilo, mu je bilo za enkrat vse eno, njegove misli so se bavile le z edino predstavo.

Kako je že rekel ta stari zločestnik, njegov tast? Mabell in polkovnik sta že davno za nedolžnim »Ljubim vas!«

Pred Pavakovimi očmi se je zazelenelo — ni, dobro, predobro je poznal tole zelenje himalajskega podgorja nad Dardžilingom, ki je bilo posejano s častniškimi bungalowi — snežnobelimi poletnimi gradički — v subtropskem gaju teh višin. Ni vedel, kateri izmed njih je polkovnika Djasvanta, toda spoznal ga je, v trenutku ga je spoznal do najmanjših podrobnosti.

(Nadaljevanje sledi.)

Za potovanje:
potne kovčke in torbe, v veliki izbiri od navadne do najfinejše vrste. Kovčki za auto in kolekcijo vzorcev po naročilu. I. Kravos, Maribor, Aleksandrova 13. 1763

Časopisi in inserati.
pri Hinko Sax, Grajski trg. 1654

Gramofone
popravlja najbolj in najceneje mehanična delavnica Justin Gustinčič, Tatentbachova ulica, 14. 602

Sobo in črkoslikanje,
barvanje fasad izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. IX

Uradniška vdova,
sama išče stanovanje sobo in kuhinjo. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »47«. 1976

Dobro ohranjen čevljarški stroj
(Singerhohlmachine) ceneno prodam. Vprašati pri gospe Marija Arnuš, Aleksandrova c. 64 I. 1977

Stanovanje
sobo in kuhinjo, iščem. Cenj. ponudbe pod »Mir« na upravo.

Sprejem tri akademike
na stanovanje in hrano. Naslov pove uprava »Večernika«. 2000

Zelo ugodno in ceneno
prodam še skoraj čisto novo garnituro, zofo štiri fotele in dobro moško kolo. Ogleda se v Studencih, Aleksandrova c. št. 1. 1979

Fotoamaterji kupujejo pri strokovnjaku.
Dospeli novi aparati in potrebščine. 100 gaslicht-kart od 30 Din naprej. — Fotomeyer, Gosposka 39. 1935

Sobo, čisto, opremljeno iščem.
Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod: »Takojo«. 1984

Upokojen žand. narednik
išče službo skladiščnika, inkasanta ali kaj sličnega. Naslov v upravi lista. 1970

Mirna zakonca
iščeta mesto hišnika. Mož mizar. Opravlja vsa hišna dela. Naslov v upravi lista. 1988

Učenko st.aro do 16 let
sprejme pletarna M. Veziak, Maribor, Vetrinska ul. 17. 1987

Sprejme se
močna hotelska perica-likarica za stalno mesto. Nastop 15. julija. Ponudbe pod »Perica« na upravo »Večernika«. 1971

Kopalne obteke
po meri in ukusu ter vse vrste pletenit dobite v pletarni, Vojašniška ulica 2. 1931

Praktikan'inja za šivanje perila
za dopoldne ali popoldne sprejme Atele za perilo Rupnik, Slovenska ulica št. 20. 1919

„Mariborska plovba“ družba z. o. z. v Mariboru

Vozni red

Motorni brod »Maribor« za vožnjo iz Maribora do Mariborskega otoka in nazaj:
Odhod: Iz Maribora od 9. ure do 20. ure vsako uro.
Odhod: Iz Mariborskega otoka od 9.30 do 20.30 ure vsako uro.

Vozne cene.
Za odrasle: v obe smeri Din 10.—
v eno smer Din 6.—
Za otroke: do 4. leta prosto.
do 12. leta Din 3.— v eno smer.

Stalni vozni listek za 10 voženj Maribor—Mariborski otok in 10 voženj Mariborski otok—Maribor. Cena Din 70.—
Za otroke stalni vozni listek za 10 voženj Maribor—Mariborski otok in 10 voženj Mariborski otok—Maribor. Cena Din 40.—
Stalni vozni listki se dobijo pri »Dravska plovba, družba z o. z.«, Maribor, Frančiškanska ulica 13.

NAČELSTVO.
1936

Trgovski lokal

v Mariboru, v srednjem mestu,

kjer je bila več let dobro idoča veletrgovina — se odda v najem. — Pojasnila daje Srečko Pihlar, Maribor, Gosposka 5. 1927

Vinotoč

Stajerske hranilnice v Koških — Pekič

otvorjen 1978

Kvalitetna vina po nizkih cenah.

Zahtevajte povsod „Večernik!“